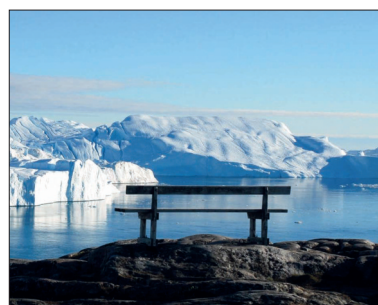

Redegørelse om opfølgning på Skatte- og Velfærdskommissionens betænkning

Indhold

Forord	3
Indledning	5
1 Børn og Unge	8
2 Uddannelse	10
3 Erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik	12
4 Ældre	15
5 Anlæg	17
6 Den offentlige sektor	19
7 Skatter & afgifter, boligpolitik og velfærdsydelser	21
Udskrivning af skatter	21
Effektivisering af skatteadministrationen "Kiffaq"	22
Personbeskatning	23
Erhvervsbeskatning	24
Socialpolitillen	25
Boligpolitikken	26
Opsamling	28

Forord

Da Naalakkersuisut tiltrådte i 2009 stod det klart, at vi står over for store økonomiske og sociale udfordringer. Indkomstforskellene er markante, mange har lave indkomster, og der er sociale problemer som skaber dårlige opvækstvilkår for mange børn. Alt for få får en kompetencegivende uddannelse. Det hæmmer vores produktivitet og indkomstdannelse og medfører at mange har en løs tilknytning til arbejdsmarkedet og lave indkomster.

Skatte og Velfærdskommission blev nedsat i 2009 for at komme med forslag til løsning af de sociale og økonomiske udfordringer. Kommissionen afleverede i foråret en omfattende betænkning med grundige analyser af problemerne og forslag til løsninger, der hænger sammen. Kommissionen fortjener stor ros for sit grundige og konstruktive arbejde, som har givet os et godt fundament for at træffe beslutninger om indretningen af fremtidens Grønland.

Betænkningen understreger med tydelighed, at der ikke findes enkle og nemme løsninger på vores udfordringer og at status quo ikke er en mulighed. Der bliver brug for en lang række initiativer og reformer, som hver for sig kan bidrage til et bedre grundlag for at opretholde og styrke velfærdssamfundet. Vi skal styrke indsatsen over for børn med vanskelige opvækstvilkår, mange flere skal have en god uddannelse samtidig med at der bliver flere ældre at forsørge. Det kræver ressourcer som de erhvervsaktive skal skaffe. Flere med en uddannelse, udnyttelse af nye eksportorienterede erhvervsmuligheder og rationaliseringer i traditionelle erhverv skal bidrage til at skabe højere indkomster i befolkningen og dermed flere skatteindtægter. Desuden foreslår kommissionen markante reformer på boligområdet, i de sociale ydelser og i beskattningen. Reformerne skal sikre, at den enkelte får incitamenter til at tage uddannelser, til at øge arbejdsindsatsen og til at blive selvforsørgende.

Skatte- og Velfærdskommissionen har analyseret vores udfordringer, og den har anvist sammenhængende løsningsmuligheder. Nu er det op til os selv at tage fat. Først skal vi have overordnede politiske diskussioner i Inatsisartut om, hvor vi skal sætte ind og i hvilken rækkefølge. Dernæst skal lovforberedende arbejder planlægges og sættes i gang, kommunerne og interesseorganisationer skal involveres, og Inatsisartut skal behandle forslagene grundigt.

Kommunerne har ansvaret for løsning af en lang række borgernære serviceopgaver, herunder indsatser for børn og unge, folkeskoler og service for ældre og handicappede. Samarbejdet mellem Naalakkersuisut og kommunerne skal styrkes for at få fælles klarhed om målene for reformarbejderne og for at sikre at ressourcerne bliver brugt så effektivt som muligt. På folkeskoleområdet er det en særlig udfordring at skabe grundlag for, at de allerfleste elever efterfølgende kan tage en uddannelse og få en god start på voksenlivet.

Fundamentet for fremtidens velfærdssamfund bliver ikke skabt på et år eller to. Der bliver brug for en vedholdende indsats gennem en lang årrække. Derfor skal igangsætningen af reformarbejdet ske på grundlag af fælles erkendelse af udfordringerne og en høj grad af enighed om målene for velfærdssamfundet. Og frem for alt skal vi sikre en langtidsholdbar finansiering af velfærdssamfundet.

På Naalakkersuisuts vegne fremlægger jeg denne redegørelse som opfølgning på Skatte- og Velfærdscommissionens betænkning. Sigtet er at få en god og konstruktiv debat om reformer der skal til for at sikre velfærden og finansiere den. Status quo er som sagt ikke en mulighed.

Maliina Abelsen
Medlem af Naalakkersuisut for Finanser

Indledning

Vi har i dag en række store økonomiske og sociale udfordringer. Der er for mange børn, unge og familier som ikke trives. Der er store indkomstforskelle i befolkningen og den demografiske udvikling sætter økonomien under pres med udsigt til store underskud på de offentlige finanser i de kommende årtier.

På den baggrund blev Skatte- og Velfærdscommissionen bedt om at komme med forslag, der tager udgangspunkt i et politisk ønske om en fortsat udvikling af velfærdssamfundet med hovedvægt på:

- at højne befolkningens levestandard og levevilkår
- at give alle mulighed for at udnytte evner og motivation til uddannelse og gennem beskæftigelse at blive selvforsørgende og bidrage til samfundet
- at udjævne forskelle i indkomst og levevilkår, og give lige vilkår for deltagelse i samfundslivet
- at sikre et velfungerende socialt sikkerhedsnet for samfundets svage og udsatte grupper

Skatte og Velfærdscommissionens anbefalinger

Skatte- og Velfærdscommissionen skitserer to overordnede veje vores velfærdssamfund kan sikres ved:

1. Den passive strategi
2. Den aktive strategi

Den passive strategi er at afvente udviklingen og løbende tilpasse velfærdssamfundet for at lukke finansieringsunderskuddet. Dette vil enten kræve besparelser og nedskæringer eller skattestigninger.

Den passive strategi lukker finansieringsunderskuddet og sikrer balance mellem indtægter og udgifter. Men den tager ikke hånd om de underliggende problemer. Den vil ikke sikre en indsats over for de sociale problemer, det lave uddannelsesniveaue osv. Den vil føre til lavere vækst og stigende ulighed.

Den aktive strategi satser på at mindske de sociale, uddannelses- og fordelingsmæssige problemer. Det vil give flere mulighed for at blive selvforsørgende. Det er den mest robuste måde til at sikre velfærdssamfundets finansiering.

Omdrejningspunktet for den aktive strategi er at øge beskæftigelsen i den private sektor. Flere skal være i beskæftigelse. Flere skal have en uddannelse og kvalifikationer, der giver adgang til jobs med en god løn. På den måde vil flere blive selvforsørgende, og fattigdomsproblemerne vil blive mindre. Flere i beskæftigelse i den private sektor fører til flere skatteindtægter og lavere sociale udgifter. På den måde medvirker det til at lukke finansieringsunderskuddet.

Øget beskæftigelse kommer ikke af sig selv. For at dette kan ske, skal de sociale problemer mindskes. Flere skal have sig en uddannelse. Flere skal være villige til at flytte efter arbejde. Kravene er store, og der vil være behov for en stor indsats over en lang årrække.

Skatte- og Velfærdskommissionen fremlægger et forslag til en samlet reformpakke for en aktiv strategi, der bygger på tre grundlæggende principper:

- Tidlig indsats for at sikre børn en god opvækst, unge en god og arbejdsmarkedsrelevant uddannelse og så mange som muligt et godt grundlag for selvforsørgelse.*
- Social balance og beskæftigelse gennem et socialt sikkerhedsnet, som giver den enkelte sikkerhed, men som også giver både incitament og støtte til at være i beskæftigelse.*
- Robust finansiering af velfærdssamfundet gennem et skattesystem, der understøtter beskæftigelse. Samtidig skal systemet være gennemskueligt og sikre en ens beskatning af sammenlignelige former for indkomst. Både synlige og usynlige tilskud skal reduceres.*

Forslagene lægger samtidig vægt på både gennemskuelighed og enkelthed. Begge dele er med til at skabe et mere overskueligt og sikkert system for borgerne og virksomhederne. Samtidig gør det de administrative krav og byrder mindre.

For Naalakkersuisut er det vigtigt, at vi erkender og handler på baggrund af vores viden om, at omkring 1/3 af alle familier har svage økonomiske, sociale og/eller uddannelsesmæssige ressourcer til at støtte børnene. 2/3 af unge angiver, at de har alkoholproblemer i nærmeste familie. Op mod 1/3 af pigerne og lidt mindre for drengene har været udsat for seksuelle overgreb.

Vi ved også, at mange børn ikke får en afgangsprøve fra folkeskolen, der giver dem motivation og forudsætninger for at gå videre i uddannelsessystemet. Omkring 50 % af en årgang får ikke anden uddannelse, end den de har fået i folkeskolen. Børn fra bygder klarer sig som hovedregel dårligere end børn fra byerne, og grønlandsk-sprogede klarer sig dårligere end dobbeltsprogede. Derfor er folkeskolen et afgørende indsatsområde, som skal løftes hurtigst muligt.

Samtidig må vi forholde os til, at Skatte- og Velfærdskommissionen konstaterer, at det eksisterende system som det grønlandske samfund er bygget op omkring ikke er selv bærende, og efterlader mange uløste problemer. Status Quo er således ikke en mulighed.

Derfor vil Naalakkersuisut følge den aktive strategi som anbefalet af Skatte- og Velfærdskommissionen.

Det er nu, grundlaget for fremtidens velfærd og velstand skabes. Politikkerne har et ansvar for at tage fat om disse problemer. Politikkerne kan anviser veje og lægge rammerne, men til syvende og sidst afhænger det af den enkeltes, familiernes og virksomhedernes indsats. Hvis vi selv, vores børn og vores børnebørn også i fremtiden vil have et velfærdssamfund som giver trygge rammer til alle borgere, er vi alle nødt til at yde en stor indsats i vores uddannelser, på vores arbejde og i vores virksomheder. Det ansvar kan vi ikke overlade til andre.

Når reformprocessen begynder skal vi gøre os klart, at al ting ikke kan gennemføres på en gang. For det første skal finansieringen være på plads før de udgiftskrævende tiltag gennemføres. For det andet skal reformer gennemføres i et tempo, som tager hensyn til beskæftigelse, kultur og den enkeltes vilkår.

Tematisk tilgang til reformproces

Skatte- og Velfærdskommissionens betænkning behandler en lang række forhold og kommer med anbefalinger på mange områder. Naalakkersuisut har valgt at tematisere disse i 7 hovedtemaer. Fælles for hver af disse er, at der er behov for en tværgående indsats for at nå de opstillede mål. Der er tale om følgende temaer:

- 1 Børn og unge
- 2 Uddannelsespolitik
- 3 Erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik
- 4 Ældre
- 5 Anlæg
- 6 Den offentlige sektor
- 7 Reform af skatte-, bolig- og socialpolitikken

Tema 1

Børn og unge

Skatte og Velfærdskommissionens anbefalinger for børn og unge

For børn og unge er der behov for en indsats over en bred kam, men særlig vægt må lægges på en tidlig indsats.

- *Den tidlige indsats forankres i familiecentrene, således at alle de nødvendige faggrupper har en ramme for samarbejdet. I familiecentret sidder socialrådgivere og familievejledere og evt. andre relevante faggrupper.*
- *Der laves samarbejdsaftaler med jordemødre, sundhedsplejersker, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), Pireersarfik og arbejdsmarkedsforvaltningerne om faste konsultationer, kurser, ydelser mm. i familiecentret.*
- *Centrene skal organiseres på kommunebasis og have klare mål. Ledelsen skal have et klart ansvar og stå til ansvar over for socialudvalget. Centrene har ansvaret for indsatsen i hele kommunen, herunder også byggerne.*

Behovet for en indsats på området er så stort, at der må bruges flere ressourcer. Men flere økonomiske ressourcer til området gør ikke en afgørende forskel, hvis ikke de knyttes sammen med krav til et uddannelses- og kvalifikationsmæssigt løft. Derfor hænger forslagene om flere ressourcer til området sammen med uddannelse og udvikling på området.

- *Faglig styrkelse af uddannelserne på området og mere fleksible muligheder for efter- og videreuddannelse. Der skal oprettes faglige netværk og rejsehold.*
- *Flere jordemødre, sundhedsplejersker, psykologer og familievejledere. Udviklings- og uddannelsesforløb for familievejledere og plejefamilier. Kvalifikationstillæg til personale, der i særlig grad kan løse problemer og bidrage til et bedre børneliv.*

Der er gennem tiden sat mange initiativer i gang, og ofte er det uklart, hvad man har fået ud af dem, eller hvad man har lært af dem. Nye initiativer skal fra starten have klare mål, og man skal have en klar plan for at vurdere om indsatsen virker efter hensigten. Kun på den måde kan man lære af erfaringerne og gøre det bedst muligt.

Naalackersuisuts overvejelser

Tidlig indsats er det overordnede princip i den børne- og ungepolitik, der føres af Naalackersuisut.

Såvel tidlig indsats, tværfaglighed, udvikling og uddannelse samt vidensopbygning er fokusområder i den Børne- og Ungestrategi, der fremlægges på EM 2011. Fokusområderne i denne er generelt i overensstemmelse med Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger. Således fremhæves bl.a. følgende handlinger i Børne- og ungestrategien:

- **Tidlig aldersorienteret indsats.** Fokusområdet tidlig aldersorienteret indsats omfatter sammenhængende og koordinerede indsatser fra sundheds-, uddannelses- og socialområdet målrettet graviditeten og frem til begyndelsen af skolealderen.
- **Tidlig problemorienteret indsats.** Fokusområdet tidlig problemorienteret indsats handler om, at problemer hos børn og unge med særlige behov skal takles så tidligt som muligt, så de ikke udvikler sig til en mere permanent eller kronisk tilstand.
- **Misbrugsbehandling skal styrkes og målrettes.** Fokusområdet misbrugsbehandling omfatter forebyggelse og behandling af alle former for afhængighed med et særligt fokus på forebyggelse og behandling af alkohol- og hashmisbrug hos børn og unge samt familier.
- **Børns læring og udvikling skal sikres.** Fokusområdet børns læring og udvikling handler om at sikre, at alle børn får mulighed for et godt og kompetencegivende skoleforløb mhp. at give disse bedre forudsætninger for at træffe kompetente valg og bedre muligheder for at opnå økonomisk selvstændighed.
- **Uddannelse af fagfolk.** Fokusområdet uddannelse af fagfolk omfatter forskellige initiativer mhp. at sikre, at generel personalemangel på børne- og ungeområdet ikke bliver en vedvarende barriere eller får en effekt på kontinuiteten af indsatserne på børne- og ungeområdet.
- **Evaluering, overvågning og måling af indsatser.** Fokusområdet evaluering, overvågning og måling af indsatser handler om at sikre basis for overvågningen af Børne- og ungestrategien samt indsatser på børne- og ungeområdet mhp. at foretage de nødvendige justeringer af disse.

Strategiens indsatser skal udfoldes i et samarbejde på tværs af sektorer. I mange tilfælde har kommunerne helt eller delvist ansvaret og dermed også beslutningskompetencen vedrørende de enkelte indsatser. I andre tilfælde er det Selvstyret ved eksempelvis sundhedsvæsenet og uddannelsesindsatsen.

Naalackersuisut er grundlæggende enig i Skatte- og Velfærdscommissionens anbefaling af, at det organisatoriske ansvar for tilbuddet om en tidlig indsats overfor børn, unge og familier entydigt skal forankres i familiecentre som drives af kommunerne.

Dette stiller krav til et fokuseret samarbejde mellem Selvstyret og kommunerne for at sikre at ressourcerne anvendes bedst muligt.

Økonomi

Der er allerede i dag afsat midler til den tidlige indsats. Naalackersuisut har gennem Borgmestersamarbejdet etableret et forpligtende samarbejde med kommunerne om udmøntningen af Børne- og Ungestrategien.

Naalackersuisut forventer, at der vil blive tale om en mangeårig og prioriteret indsats. Konkret har Naalackersuisut og kommunerne aftalt, at allokere flere ressourcer til området i 2012. Kommunerne har i forbindelse med bloktilskudsaftalen for 2012 afsat 10 mio. kr. til brug for implementeringen af Børne- og Ungestrategien. Naalackersuisut har i FFL12 afsat i alt 35 mio. kr. til indsatsen så inkl. kommunernes bidrag vil området tilføres i alt 45 mio. kr. i 2012.

Fremadrettet skal der foretages evalueringer af indsatserne, for at sikre, at midlerne anvendes effektivt. Vi skal ikke spille en eneste krone, der kan anvendes til at hjælpe børn. På baggrund af evalueringerne skal der derfor foretages en konkret vurdering om hvorvidt de enkelte initiativer skal fortsætte eller om midlerne skal omprioriteres.

Tema 2

Uddannelse

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger for uddannelse

Der skal satses på enkelhed og det grundlæggende frem for ambitiøse målsætninger og differentierede tilbud. Fokus skal være på effektivitet gennem resultatstyring.

Der skal værnes om det grønlandske sprog, men kendskab til engelsk og dansk er afgørende for muligheden for uddannelse. Manglen på praktik- og kollegiepladser skal afhjælpes, så flere kan komme i uddannelse. Ligeledes skal der øget fokus på IT i undervisningen.

Vedrørende folkeskolen skal kommunerne skærpe kravene til kvalitet og overvågning. Ligeledes skal der fokus på overgangen fra bygd til by samt på specialundervisning og social arv.

Endvidere er der behov for en særlig indsats for de unge mellem 15 og 18 år, så de ikke falder mellem de forskellige stole i uddannelsessystemet. Derfor bør der etableres en uddannelsespulje til at sikre udbud af kursusforløb for 15 til 18-årige, der vil forbedre de faglige forudsætninger for at komme i gang med en ungdomsuddannelse.

Kommissionen anbefaler udarbejdelse af en klar strategi for videregående uddannelser med hovedvægten på opbygningen af solide basisuddannelser (bachelor-niveau) inden for få centrale fagområder og øget brug af fjernundervisning. For overbygning (masters og ph.d. niveau) bør uddannelser kun gennemføres ved eksplicit samarbejde med andre universiteter (herunder brug af fjernundervisning).

Naalakkersuisuts overvejelser

Naalakkersuisut er enig med Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger. Særligt på folkeskoleområdet, hvor der skal satses på at få basale færdigheder på plads. Herunder at få det faglige niveau op i folkeskolen, specielt i sprog- og naturfagene samt matematik.

Kvaliteten skal løftes i folkeskolen først og fremmest ved at styrke organiseringen af folkeskolen. Dette kan sikres ved at placere det pædagogiske ansvar hos skolelederen og lade denne referere direkte til kommunalbestyrelsen. Ligeledes vil forslaget om at lade de enkelte bygdeskoler være knyttet til en byskole kunne styrke det pædagogiske ansvar. Folkeskolelærerne får en særlig rolle i den videre udvikling af folkeskolen. Deres kernekompetence er undervisning, og det skal derfor sikres at mest mulig af deres tid skal anvendes i den direkte undervisning af børnene og ikke på administrative opgaver.

Der skal sikres en lettere overgang mellem forskellige niveauer i uddannelsessystemet, herunder er der behov for en særlig indsats for børn og unge, der flytter fra bygd til by i uddannelsessammenhænge og de 15-18 årige generelt. De enkelte elever skal følges, så der tages hånd om de som ikke selv kan klare overgangen fra et uddannelsesniveau til det næste.

Der skal desuden sættes mere på IKT i undervisningen, på større enheder i hele uddannelsessystemet, både for at få skabt endnu bedre faglige miljøer og for at få stordriftsfordele. Det skal sikres, at mange flere fra en ungdomsårgang har mulighed for at gå i gang med en uddannelse og gennemføre den. Derfor skal de 15-18-årige og vejledningsindsatsen have øget opmærksomhed, og der skal gennemføres en målrettet indsats for at hjælpe læse- og skrivesvage. Herudover skal der ses på ikke-boglige opkvalificeringstilbud, blandt andet som en (gen)introduktion til uddannelsessystemet.

For at få flere igennem uddannelsessystemet skal en række barrierer for uddannelse nedbringes eller fjernes helt. Dette gælder særligt på kollegieområdet og problematikken omkring udbuddet af praktikpladser. Frafaldet fra alle typer af uddannelser er stadig for højt, og der skal laves forskellige tiltag for at forsøge at mindske dette, herunder overgangsproblematikker og flere ungdomskollegier.

Kompleksiteten af de samlede udfordringer på uddannelsesområdet er stort. Naalakkersuisut er grundlæggende enig i Skatte- og Velfærdscommissionens samlede anbefalinger på området. Men en lang række forhold skal fortsat afklares for at sikre en langsigtet politik på området.

Et af de centrale spørgsmål, der skal afklares, er hvordan vi bedst får løftet folkeskolen, således at en større andel af eleverne bliver bedre rustet til det videre uddannelsesforløb end i dag. Et centralt spørgsmål vil bl.a. være hvordan vi sikrer, at bygdebørnene sikres det bedst mulige folkeskoleforløb. Det er i dag et faktum, at årsagen til at bygdebørnene halter bagefter bl.a. er, at det er svært at rekruttere lærere til bygder. Derfor skal der ses på forskellige løsninger. For eksempel at knytte bygdeskoler til byskoler, øget brug af fjernundervisning eller lade børnene komme tidligere ind til byerne.

Et andet centralt spørgsmål, der skal afklares er hvilke uddannelsesinstitutioner vi skal have i Grønland. Skal vi tilbyde alle erhvervsuddannelser i Grønland eller skal vi som i tidligere tider i større omfang benytte os af mulighederne for at vores unge kan tage deres erhvervsuddannelser i udlandet? Spørgsmålet er også relevant for de længerevarende uddannelsesinstitutioner.

Derfor vil Naalakkersuisut igangsætte udarbejdelsen af en samlet uddannelsesstrategi, der skal forankres i Inatsisartut og angive en lang række pejlemærker, der skal navigeres efter uddannelsespolitisk de næste årtier i Grønland. Hovedfokus skal være styrkelse af folkeskolen, da en lang række af de udfordringer vi har på uddannelsesområdet udspringer af problemerne i folkeskolen. Målsætningen er at præsentere strategien for Inatsisartut til forårssamlingen 2012.

Økonomi

Uddannelsesområdet har i mange år været et højt prioriteret område. Dette afspejler sig også i de økonomiske ressourcer, der tilføres området. Udfordringen bliver at få endnu mere ud af de eksisterende ressourcer. Der hvor der vil blive tale om at allokere flere økonomiske ressourcer bliver til udbygningen af skolehjem, kollegier og evt. skolebygninger.

Erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger for erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken

Overordnet peger kommissionen på, at en effektiv udnyttelse af naturressourcerne kan bidrage til at øge nationalindkomsten. For at sikre dette anbefaler kommissionen, at der gennemføres en velovervejet regulering, hvilket samtidigt kan give grundlag for offentlige indtægter ved at opkræve ressourceafgifter. Det kræver reguleringer der sikrer, at virksomhederne har incitamenter til at udnytte ressourcerne hensigtsmæssigt, og incitamenter til at sikre en effektiv produktion. Støtteordninger, gunstige afskrivningsregler, indhandlingspligt og andre forvridende regler bør undgås. På nogle områder kan der være behov for overgangsløsninger, men disse bør se-
nest være udfaset i 2020.

Skatte- og Velfærdskommissionen konstaterer, at fremtiden åbner for nye erhvervsudviklingsmuligheder. Det gælder især de store erhvervsprojekter knyttet til naturressourcerne. Der ligger et stort potentiale i udnyttelsen af naturressourcerne (olie, mineraler, vandkraft), men selv i de gunstigste tilfælde kommer gevinsterne ikke af sig selv, og de løser ikke automatisk samfundets udfordringer og problemer. Disse projekter er stadig meget usikre, og de vil kun omsætte sig i væsentlige forbedringer, såfremt den nationale arbejdskraft har de nødvendige kvalifikationer og er mobile i forhold til disse projekter.

Det forudsætter en løsning af uddannelsesmæssige og mobilitetsmæssige problemer. En selv bærende økonomi kræver en bedre uddannet arbejdsstyrke og strukturændringer. Der skal være gode vilkår for at tiltrække virksomheder og sætte nye erhvervsprojekter i gang. En meget lille økonomi er nødt til at være meget åben i forhold til omverdenen. Det gælder i forhold til handel, men også for at tiltrække arbejdskraft, ekspertise og kapital. De internationale økonomiske spilleregler ændres løbende, og det stiller nye og anderledes krav, som påvirker Grønlands konkurrenceevne. Vi kan derfor endnu ikke basere vores velfærd på indtægter fra naturressourcerne.

Naalakkersuisuts overvejelser

Det er Naalakkersuisuts holdning, at erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken skal indrettes således, at området indgår som en central kilde til finansiering af velfærdssamfundet. De områder af erhvervslivet, der hviler på udnyttelsen af vore ressourcer, skal baseres på et bæredygtigt grundlag, biologisk såvel som økonomisk. Dette indebærer, at erhvervslivet som udgangspunkt ikke skal baseres på tilskud, hverken de synlige fra Landskassen eller den skjulte krydssubsidiering. Samtidig skal det sikres, at arbejdsmarkedspolitikken indrettes med henblik på at sikre en sammenhæng mellem efterspørgslen på arbejdskraft og udbuddet af arbejdskraft.

Dette stiller krav til omstilling i de traditionelle erhverv, der for en stor dels vedkommende stadig er afhængig af tilskud fra Landskassen. Men det stiller også krav til arbejdskraften, der for manges vedkommende skal være klar til omskoling.

Denne udvikling skal ikke opnås fra den ene dag til den anden. Naalakkersuisut vil sikre en balanceret udvikling således at omstillingen af erhvervslivet sker i takt med at andre erhvervssektorer efterspørger arbejdskraft.

Naalakkersuisuts overvejelser omkring fiskerisektoren

Naalakkersuisut er overordnet enig i Skatte- og Velfærdscommissionens forslag om at øge indtjeningen i fiskeriet gennem en mere effektiv ressourceudnyttelse, og at dette også bør bane vejen for større indtægter til det offentlige gennem en ressourcerentebeskatning. Naalakkersuisut finder i lighed med Skatte- og Velfærdscommissionen, at der kan være behov for overgangsordninger ved omlægninger af dele af fiskeripolitikken.

Naalakkersuisut har allerede igangsat følgende konkrete initiativer på fiskeriområdet:

- Fase 1 af fiskerilovsrevision, der skal skabe bedre mulighed for at finansiere modernisering af den kystnære flåde herunder at anskaffe mere rentable fartøjer.
- Tilpasning af lovgivning omkring fiskerifinansieringspulje, der skal lette adgangen til at tage udtjente og ineffektive fartøjer ud af fiskeriet. Forslag om midler via FFL 2012 for at fremme struktur-tilpasningen af det kystnære fiskeri.
- Udarbejdelse af helhedsorienteret forvaltningsplan for hellefiskefiskeri for at understøtte målet om at opnå større økonomisk gevinst for fiskere, herunder brug af omsættelige kvoter i dele af fiskeriet.

Det er målet, at 2. fase af fiskerilovsrevisionen forelægges Inatsisartut i foråret 2012. Derfor har Naalakkersuisut sammen med erhvervet igangsat et arbejde, der blandt andet behandler følgende temaer:

- Generationsskifteproblematikken i rejefiskeriet og spørgsmålet om eventuelt udenlandsk ejerskab.
- Landingspligten.
- Ressourcerentespørgsmålet.
- Opdeling i kystnært og havgående fiskeri.
- Opsigelsesvarslet på kvoteandele.

Naalakkersuisuts overvejelser omkring væksterhverv og omstilling af arbejdsmarkedet

Naalakkersuisut er grundlæggende enig i kommissionens overvejelser og erkender behov for reformer i den samlede erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik. Det gælder politikken rettet mod de traditionelle erhverv og de nye væksterhverv, ligesom der er behov for udformning af en helhedsorienteret arbejdsmarkedsindsats.

Naalakkersuisut finder det af stor betydning at få flest muligt i beskæftigelse i erhverv med høj produktivitet og at kunne nedbringe udgifterne til overførselsindkomster ved at undgå marginalisering af arbejdskraften. De samlede indtægter fra skatter og afgifter skal forøges gennem udvikling af et dynamisk erhvervsliv via bedre rammer for dette. Herunder skal der arbejdes på at tiltrække investeringer udefra og dermed på at forbedre landets konkurrenceevne. Det vil bl.a. stille krav om at justere det offentliges rolle i forhold til erhvervslivet.

Naalakkersuisut har derfor følgende konkrete initiativer, som er under udarbejdelse:

- Tilpasning af erhvervsfremmestrukturen med hovedfokus på væksterhverv
- Tilskudsanalyse i 2011-2012, herunder om tilskud på finansloven og krydssubsidiering.
- Udformning af ny national strategi for turisme- og oplevelseserhvervene

- Redegørelse (EM 2011) om ejerskabsforhold og udvikling i de selvstyrejede aktieselskaber
- Redegørelse (FM2012) om Nunaoil
- Beslutningsoplæg omkring aluminiumsprojektet på FM 2012
- Udvikling af et dynamisk arbejdsmarked via ensartet matchgruppensystem, lettere adgang til fysisk og faglig mobilitet, kompetenceopbygning og klare incitamentsstrukturer
- Revision af erhvervsfremmeordninger til behandling på FM 2012

På baggrund af ovenstående analyser og redegørelser vil Naalakkersuisut formulere en langsigtet erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik, der sikrer, at området kan medvirke til den fremadrettede finansiering af velfærdssamfundet. Organisatorisk vil dette ske i den Regionale Udviklingsstrategi, hvor der er indledt et forpligtende samarbejde med kommunerne.

Økonomi

Det er Naalakkersuisuts holdning, at området isoleret set ikke skal have flere bevillinger. På sigt skal bevillingerne derimod reduceres så området bliver mere selv bærende. De nødvendige tiltag med henblik på omstilling på arbejdsmarkedet skal således finansieres indenfor de eksisterende bevillinger.

Målet er bl.a. at hele fiskerierhvervet på sigt bliver gjort uafhængigt af tilskud fra Landskassen. Dette indebærer også, at fiskeindustriens rabatter på vand og energipriser skal tages op til revision. Naalakkersuisut har i forslag til Finanslov for 2012 indarbejdet en årlig besparelse på 10 mio. kr i tilskuddet til Nukissiorfiit med henblik på at tilskuddet er endeligt udfaset i 2019. Hvor stor en del af denne reduktion, der skal bæres af fiskeindustrien vil fremgå af den redegørelse om Nukissiorfiits fremtidige takststruktur, der planlægges præsenteret til FM2012.

Inatsisartut skal skabe rammerne for denne udvikling. Men omstillingerne vil ikke ske fra dag til dag. Når der sker udfasning af erhverv er det vigtigt altid at have beskæftigelse i baghovedet. Naalakkersuisut vil sikre, at der finder en balanceret forandring sted, så omstillingerne sker i takt med at manglen på arbejdskraft opstår i andre sektorer, så folk ikke ender på overførselsindkomst..

Tema 4

Ældre

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger om ældre

Levealderen er stigende, hvilket er glædeligt. Det er udtryk for en højere levestandard, men det giver store udfordringer for finansieringen. Skatte- og Velfærdskommissionen anslår, at de samlede udgifter på ældreområdet vil stige med 900 mio. kr. frem mod 2040. Der er taget højde for denne udgift i kommissionens anbefalinger om finansieringen af fremtidens velfærd.

Men udfordringerne inden for ældrepleje gør, at der bør udarbejdes en ældrestrategi. Strategien skal sikre, at der opføres tilstrækkelige ældreboliger og at der uddannes tilstrækkeligt personale. Samtidig anbefaler kommissionen at de ældre bliver selvhjulpne så længe som muligt gennem aktivitetstilbud og træning samt døgnhjemmepleje.

For at begrænse udgifterne fastslår kommissionen, at det kan blive nødvendigt med en differentiering af tilbuddene. Særligt i små byer og yderdistrikter, kan det blive svært at holde et højt serviceniveau. Endelig foreslås det, at der anvendes større enheder og at plejen målrettes de største behov.

På pensionsområdet anbefaler kommissionen at private pensionsopsparinger gøres obligatoriske og at alderspensionsalderen sættes op i takt med middellevetiden.

Naalakkersuisuts overvejelser

Naalakkersuisut er opmærksomme på de udfordringer som kommissionen påpeger. Derfor vil Naalakkersuisut i samarbejde med kommunerne igangsætte udarbejdelsen af en ældrestrategi som anbefalet. Hensigten er at denne strategi skal være klar i løbet af 2012.

Det vil være et mål at sikre et så højt serviceniveau for alle ældre borgere som muligt. Ligeledes skal der tages initiativer til at sikre, at alle er selvhjulpne så længe som muligt. Ikke kun for at begrænse udgifterne, men for at give den enkelte størst mulig livskvalitet.

Derfor er det også vigtigt, at alle gives mulighed for at blive længere på arbejdsmarkedet. Når vi lever længere bør vi også arbejde længere. Ingen har gavn af at blive sat på passiv forsørgelse, når man endnu kan bidrage til samfundet. Derfor bør aldersgrænserne for pension tilpasses den udvikling som sker i levetiden. Ændringerne i pensionsalderen skal naturligvis varsles i god tid, så den enkelte borger har mulighed for at indrette sig herpå.

Skatte- og Velfærdskommissionen har vurderet, at pensionerne i dag har et rimeligt niveau. Det er yderst positivt. Men der er et stort behov for at få foretaget nogle grundlæggende ændringer af alderspensionsordningen, så pensionerne udbetales på grundlag af de aktuelle indkomstforhold i stedet for af indkomsten 2 år tidligere. Det vil gøre alderspensionsordningen mere målrettet og gøre det muligt at forenkle det nuværende tillægssystem.

Kommissionen påpeger, at det at blive gammel er en del af livet. Derfor kan det planlægges. Det gælder både samfundets planlægning af ældreomsorg, udbygning af fleksible ældreboliger, men også den enkeltes mulighed for at spare op til alderdommen. Naalakkersuisut støtter derfor forslaget om obligatoriske pensionsopsparinger. Det vil sikre alle økonomisk tryghed i alderdommen.

Sammenfattende er det Naalakkersuisuts vurdering, at det videre arbejde med reglerne på pensionsområdet bør baseres på Skatte- og Velfærdskommissionens forslag.

Økonomi

Ifølge Økonomisk Råds rapport om den langsigtede holdbarhed i Grønlands økonomi vil omkostningerne til de ældre stige markant efter 2020. Derfor er det vigtigt, at vi allerede nu skaber grundlaget for den nødvendige finansiering ved at gennemføre de reformer som anbefales af Skatte- og Velfærdskommissionen.

Vi skal primært sikre et finansielt råderum ved at en langt større del af befolkningen er i beskæftigelse. Vi skal også løbende tilpasse de offentlige udgifter på de områder hvor den demografiske udvikling giver grundlag for færre udgifter. Endelig er det vigtigt, at vi som borgere tager et eget ansvar ved at sørge for at oprette private pensionsopsparinger.

Tema 5

Anlæg

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger om anlæg

Kommissionen behandler ikke anlægsområdet som et selvstændigt tema i sin betænkning. Anlægsområdet indgår derimod i forskellige sammenhænge. Eksempelvis er anlægsinvesteringer en forudsætning for at eliminere flaskehalse på uddannelsesområdet. Kommissionen påpeger, at anlægsinvesteringer og den dermed forbundne gældsætning bør ses i en større sammenhæng. Det er derfor ikke nok at se på de af finansloven omfattede anlægsinvesteringer. De skal også ses i sammenhæng med investeringerne i de selvstyrejede aktieselskabers og kommunernes investeringer og gældsætning.

Konkret peger Skatte- og Velfærdskommissionen på, at der er behov for anlægsinvesteringer på følgende områder, hvis intentionerne bag betænkningen og de dermed opstillede mål skal kunne føres ud i livet:

- Byggeri af flere kollegier, målrettet forskellige brugergrupper.
- Udvidelse af skolebygningsmassen på visse erhvervsuddannelser.
- En national udbygningsplan for ældreboliger. Det anbefales herunder, at der i højere grad fokuseres på etablering af større enheder med tilknytning af forskellige boformer og aktiveringstilbud.

Naalakkersuisuts overvejelser

Naalakkersuisut er enig i kommissionens konkrete anbefalinger på anlægsområdet.

Der er et behov for at prioritere investeringer i øget kollegiekapacitet i de kommende år. Det er af afgørende betydning for at kunne opnå de uddannelsespolitiske målsætninger, som der er bred politisk enighed om. Det indebærer, at der skal bygges kollegier til forskellige formål, som sikrer gode og trygge vilkår for de forskellige målgrupper, herunder for unge på skolehjem, unge mellem 16-18 år og for unge over 18 år, hvoraf en del allerede har stiftet familie. Tilsvarende vil der blive behov for at øge kapaciteten på nogle af erhvervsuddannelserne. I den forbindelse ønsker Naalakkersuisut, at dette skal ske på en måde, der giver større og stærkere faglige miljøer med afsæt i de forventede behov.

Naalakkersuisut ser også et behov for flere boliger målrettet den ældre del af befolkningen, som vil blive større om nogle år. Det skal samfundet forberede sig til i tide.

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger på anlægsområdet skal ses i sammenhæng med de andre anlægspolitiske udfordringer vi står overfor. Vi har behov for en fortsat udbygning af boligmassen, Transportkommissionens betænkning indeholder anbefalinger til en lang række investeringer i havneanlæg og landingsbaner. Og endelig kan storskalaprojekter som aluminiumsværket i Maniitsoq medføre behov for store anlægsinvesteringer.

Økonomi

Mange af disse investeringer kan kun ske ved at der optages lån. For Naalakkersuisut er det vigtigt, at beslutninger om investeringer først sker på grundlag af en samlet gældspolitik. Naalakkersuisut vil derfor udarbejde og få stadfæstet en gældspolitik i Inatsisartut.

På grundlag af gældspolitikken vil Naalakkersuisut udarbejde en national anlægsstrategi, der både skal tage afsæt i de forskellige behov inden for de enkelte sektorer og regioner, sikre en større gennemsigtighed, stille forslag til en mere effektiv administration af området og til finansieringsnøgler i forhold til forskellige typer af investeringer.

Naalakkersuisut har som målsætning at præsentere gældspolitikken og den nationale anlægsstrategi på FM2012.

Tema 6

Den offentlige sektor

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger om den offentlige sektor

Modernisering af den offentlige sektor er et gennemgående tema i Skatte- og Velfærdskommissionens betænkning, da det er en forudsætning for at nå de opstillede mål og for at imødekomme af fremtidens udfordringer. Dette gælder inden for alle de fagområder, som kommissionen behandler. Skatte- og Velfærdskommissionen har stillet en række forslag, der implicerer forenklinger og dermed mulighed for en mindre administrativ krævende opgaveløsning. Skatte- og Velfærdskommissionen peger således på følgende områder med effektiviseringspotentiale:

- Tiltrækning og fastholdelse af personale, gennem målrettede tillæg og større enheder.
- Øget digitalisering af borgerserviceopgaver, administration og undervisning
- Kiffaq konto til håndtering af skattebetalinger, sociale ydelser m.m.
- Forenkling af regler så lovgivning er let at administrere og forstå.
- Øget uddannelse for potentiel og eksisterende arbejdskraft i den offentlige sektor.

Men det handler ikke alene om effektiviseringer og besparelser. Det handler også om at få identificeret et entydigt ansvar for løsningen af opgaverne mellem f.eks. kommunerne og Selvstyret. Dette gælder i særdeleshed på børne- og ungeområdet. Skatte- og Velfærdskommissionen har identificeret områder, hvor opgave- og byrde fordelingen mellem kommuner og selvstyre er uhensigtsmæssig og i nogle tilfælde uklar. Skatte- og Velfærdskommissionen anbefaler, at alle refusionsordninger gennemgås, og det vurderes hvilke opgaver der reelt kan løses på kommunalt niveau, eller mest hensigtsmæssigt fastlægges på landsplan, med decentral udførelse.

Naalakkersuisuts overvejelser

Naalakkersuisut er enig i, at der er brug for grundlæggende forandringer i den offentlige sektor, som dels skal kunne håndtere de udfordringer vi står over for, dels tage afsæt i de begrænsninger og muligheder, vi råder over.

En af drivkræfterne i forbindelse med modernisering af den offentlige sektor bliver øget brug af digitalisering. Derfor har Naalakkersuisut prioriteret dette i koalitionsaftalen, og i samarbejde med en række interessenter igangsat forberedelsen af en ny IKT-strategi. Denne vil indeholde en række initiativer, der kan bidrage til at effektivisere og øge servicen på blandt andet uddannelses- og sundhedsområdet. Bedre brug af fælles registre skal bidrage til en systematisk brug af strukturovervågning.

Naalakkersuisut finder Skatte- og Velfærdskommissionens tanker om en Kiffaq konto til håndtering af skattebetalinger, sociale ydelser m.m. som interessante. Dette vil blive yderligere behandlet under tema 7.

En anden drivkraft i forbindelse med modernisering af den offentlige sektor vil have et organisatorisk sigte. Der skal skabes en entydig rolle- og ansvarsfordeling i den offentlige sektor. Både mellem Selvstyret og kommunerne, men også mellem f.eks. ledelsen i folkeskolen og de kommunale politikere. Det kræver et generelt større fokus på bedre ledelse i den offentlige sektor.

Naalakkersuisut vil adressere disse udfordringer i et tæt samarbejde med kommunerne. Konkret er der etableret et forum, hvor Naalakkersuisut og kommunerne drøfter udlægning af opgaver fra Selvstyret til kommunerne. Processen med udlægning pågår således. Naalakkersuisut vil endvidere i et tæt samarbejde med kommunerne genvurdere alle refusionsordninger med henblik på at nå frem til administrativt smidige ordninger.

Økonomi

Udviklingen af den offentlige sektor skal have som sigte at minimere omkostningerne til den offentlige administration. Derfor er det et bærende princip, at udlægning af opgaver fra Selvstyret til kommunerne ikke skal medføre dyrere løsninger, men at der er en samlet økonomisk gevinst for samfundet. Principperne i Strukturudvalgets anbefalinger følges.

Men en udvikling af den offentlige sektor indebærer også nogle initiale omkostninger især på IKT. Derfor har Naalakkersuisut i FFL12 afsat 10 mio. kr. årligt til udmøntning af IKT strategien. Naalakkersuisut har også etableret et tæt samarbejde med kommunerne på dette område således at kommunerne også afsætter samlet 10 mio. kr.

Midlerne udmøntes ud fra nogle klare kriterier om en hurtig tilbagebetalingshorisont på investeringen. Det vil sige, at der stilles krav til projekterne om, at de skal medføre besparelser i den offentlige administration.

Arbejdet vil blive organiseret i et IKT strategisk samarbejde med kommunerne.

Tema 7

Skatter & afgifter, boligpolitik og velfærdsydelse

Tema 7 omhandler centrale spørgsmål i Skatte- og Velfærdskommissionens arbejde, nemlig spørgsmålet om en bedre social balance, om finansieringen af fremtidens velfærd og om hensigtsmæssige incitamentsstrukturer på social- og arbejdsmarkedsområdet.

Skatte- og Velfærdskommissionens har fremlagt mange forslag til reformer af skatte- og boligpolitikken samt velfærdsområdet. Derfor er redegørelsens afsnit om dette tema for overskuelighedens skyld opdelt i flere undertemaer. Det drejer sig om følgende:

- Udskrivning af skatter
- Effektivisering af skatteadministrationen – "Kiffaq"
- Skattepolitikken
 - Personbeskatning
 - Erhvervsbeskatning
 - Socialpolitikken
 - Pensionslovgivning
 - Boligpolitikken

Udskrivning af skatter

Skatte og Velfærdskommissionens anbefalinger om udskrivning af skatter

Skatte- og Velfærdskommissionen anbefaler, at kommunernes adgang til at udskrive skatter afskaffes, således at personskatterne alene fastsættes af Inatsisartut. I stedet skal kommunerne kompenseres gennem en forhøjelse af det kommunale bloktilskud. Ved fordelingen af det kommunale bloktilskud skal der tages højde for demografien i kommunerne. Dette vil forenkle administrationen og samtidig beskytte den enkelte kommune mod pludselige fald i indtægterne i forbindelse med nedlæggelse af arbejdspladser, misfangst eller lignende.

Naalackersuisuts overvejelser

I 2011 er der en forskel på 3 procentpoint i skatteprocenterne mellem kommunerne. Forskellene skyldes ikke, at serviceniveauet hos kommunerne med en høj skatteprocent er markant større end hos de øvrige kommuner. Derimod er de økonomiske og geografiske forudsætninger ikke de samme i de 4 kommuner. Denne ulighed ser Naalackersuisut på med stor bekymring.

Kommunerne kan i dag gennem udligningsordningen sikre en bedre udligning mellem de stærke og svage kommuner. Naalackersuisut har i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne for 2012 opfordret kommunerne til at anvende dette instrument for at sikre en bedre balance mellem kommunerne.

Naalakkersuisut finder det afgørende at få en langtidsholdbar løsning på den nuværende uens behandling af landets borgere. Naalakkersuisut vil derfor gå i dialog med kommunerne for at afsøge om der er andre muligheder end at afskaffe kommunernes udskrivningsret for at sikre en større lighed mellem borgerne på tværs af kommunegrænser.

Effektivisering af skatteadministrationen – ”Kiffaq”

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger om ”Kiffaq”

Hensynet til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed, ønsket om at minimere den administrative belastning for borgere, virksomheder og det offentlige, sikre skattebetalingerne og reducere tilgangen af restancer, gør, at kommissionen anbefaler, at der udvikles et IT-system - af kommissionen foreslået kaldet Kiffaq – og at denne udvikling gives første prioritet.

Naalakkersuisuts overvejelser

Administrationen af opkrævninger, restancer, skattesystem og sociale ydelser er i dag omfattende og dermed omkostningstung. Samtidig er de store offentlige restancer et centralt samfundsmæssigt problem. Det er helt afgørende at få etableret en ordning, hvor de der kan betale deres løbende udgifter også gør det i praksis. Ellers er der risiko for et systemsammenbrud, hvor mange af de der i dag er gode betalere føler sig så urimeligt stillet, at de bestemmer sig for også at blive dårlige betalere.

En Kiffaq konto vil:

- I vidt omfang forebygge restancer til det offentlige
- Minimere borgere og virksomheders administrative byrder
- Styrke datagrundlaget for en række af de afgørelser, som træffes af de offentlige myndigheder, og dermed også medvirke til at øge kvaliteten af disse afgørelser
- Give de sociale myndigheder adgang til at trække på aktuelle oplysninger om bl.a. indkomstforhold i forbindelse med afgørelser i henhold til sociallovgivningen og dermed øge træfsikkerheden i det sociale system.
- Muliggøre øget digitalisering og automatisering af den offentlige forvaltning
- Muliggøre omkostningsbesparelser for det offentlige

Naalakkersuisut har besluttet at igangsætte et lovforberedende arbejde på området.

Skattepolitikken

Skatte og Velfærdskommissionens anbefaling om skattepolitikken

Hovedprincipperne i anbefalingerne er, at det skal kunne betale sig at arbejde, og at systemet skal være gennemsigtigt. Systemet skal være baseret på få og enkle beskatningsformer med en bred skattebase og få undtagelsesmuligheder. Det vil give en række fordele såsom let administration med et lille behov for kontrol samtidig med at omfordelingen styrkes og skadesvirkningerne af beskatning mindskes.

Derfor foreslår kommissionen, at skatten på arbejde sættes ned til 37 %. Det skal finansieres gennem ændringer af både person- og erhvervsbeskatningen i kombination med indførelse af og øget brug af miljøafgifter.

- Skattebasen skal udvides. En udvidelse vil virke indkomstudjævnende.
- Selskabsbeskatning bør ske på samme niveau som personbeskatningen.
- Af fordelingsmæssige hensyn foreslås skattefrie goder som primært begunstiger mellem- og højindkomstgrupperne (gradvist) afviklet. Det gælder rentefradraget, feriefrirejser og fradraget ved indbetalinger til pensionsordninger.
- Kommissionen foreslår desuden, at der indføres boligbeskatning i form af ejendoms-værdibeskatning, beskatning af fortjeneste ved salg af fast ejendom og en jordrente.
- Kommissionen foreslår øget brug af miljøafgifter.

Naalackersuisuts overvejelser

Naalackersuisut er enig i hovedprincipperne i Skatte- og Velfærdskommissionens forslag på skatteområdet.

Skattesystemets udgangspunkt er at sikre finansieringen af velfærdssamfundet. Desuden spiller skattesystemet sammen med det sociale sikkerhedsnet en stor rolle for indkomstfordelingen (fordelingspolitikken). Endelig kan skatter anvendes til at påvirke borgernes adfærd, eksempelvis i forhold til sundhed eller arbejdsmængde.

Kommissionens forslag vil medføre en væsentlig forenkling og styrkelse af skattesystemet og samtidig sikre en mere fair beskatning af de enkelte borgers indkomster.

Naalackersuisut ønsker et gennemsigtigt og robust skattesystem, der er gearret til fremtidens udfordringer. En lavere skat på arbejde medfører, at det kan betale sig at yde, samtidig med at incitamentet til sort arbejde mindskes. Det nuværende skattesystem indeholder en række undtagelser, huller og fradragmuligheder, som især kommer høj-indkomstgrupperne til gode. Det skal ændres, så vi får en mere lige beskatning af landets borgere. I stedet for kun at beskatte den udbetalte lønindkomst, skal indtægterne i højere grad komme fra alle typer lønindkomst og arbejdsfrie indkomster.

Herudover skal skattesystemet være enkelt at administrere, så det hverken er dyrt eller uigennemskueligt for den enkelte borger.

Naalackersuisut kan ligeledes tilslutte sig forslagene om øget brug af miljøafgifter.

Personbeskatning

Skatte- og Velfærdskommissionen anbefaling om personbeskatning:

Skatten på arbejde skal sættes ned. Det skal finansieres gennem beskatning af flere typer indkomst og goder samt reduktion af fradragmuligheder. Konkret foreslår kommissionen, at alle fradrag smeltes sammen til et bundfradrag på 58.000 kr. mens at alle lavt beskattede eller skattefrie goder fra arbejdsgivere beskattes fuldt ud.

Pensionsindbetalinger skal ikke længere være fradragsberettigede. Til gengæld skal pensionsudbetalinger være skattefrie. Derved sikres det i højere grad end i dag, at pensioner beskattes her i landet.

Endelig foreslås det at alle kapitalgevinster beskattes, men at det sker uafhængigt af indkomstskatten.

Naalakkersuisut er enig i hovedprincipperne bag denne forenkling af skattesystemet. Ændringerne kan være med til at styrke ligheden. Det skyldes at der i dag er en række skattefrie forhold som særligt grupper med høj indkomst nyder godt af. Eksempelvis salg af aktier eller arbejdsgiverbetalte goder. Kommissionens forslag gør det muligt at sænke skatten på arbej-
de.

Det store niveau for ind- og udvandring her i landet medfører, at vi mister store skatteindtægter fra pensionsudbetalinger. Det skyldes, at mange mennesker får fradrag for deres pensionsindbetalinger, mens de bor her i landet, men når pensionen bliver udbetalt, bor de i udlandet. Pensionsudbetalingerne bliver derved beskattet i det land de bor i, når de går på pension. Naalakkersuisut er enig i, at de forslag kommissionen har fremsat på dette område løser udfordringerne på en enkel måde.

I det videre arbejde med at udforme de nye regler vedrørende personbeskatning vil Naalakkersuisut især lægge vægt på, at det skal være attraktivt at være i beskæftigelse, uddanne sig og yde en aktiv arbejdsindsats i samfundet. Det er også afgørende, at reglerne tager højde for det nære samspil med social- og boliglovgivningen. Det er vigtigt at sikre, at den enkelte oplever et stigende rådighedsbeløb, når vedkommende overgår fra arbejdsløshed til beskæftigelse.. Samtidig er det nødvendigt, at skattesystemet er konkurrencedygtigt i forhold til andre lande, således at Grønland er attraktiv for at tiltrække og fastholde den nødvendige kvalificerede arbejdskraft.

Endelig skal det sikres at alle former for opsparing beskattes ens. Uanset om der er tale om renter fra bankindskud, obligationsrenter, udbytter og kursgevinster fra aktiebesiddelser eller ydelser fra ejerboliger t. Det sker ikke i dag. Tværtimod beskattes renteafkast af bankindskud og renter af obligationsbeholdninger på samme måde som lønindkomst, mens beskatningen af almindelige borgeres afkast af pensionsformuer og beskatning af fast ejendom er helt fritaget

Naalakkersuisut har besluttet at igangsætte et lovforberedende arbejde på området.

Erhvervsbeskatning

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefaling om erhvervsbeskatning

Kommissionens forslag til ændringer af erhvervsbeskatningen er i udgangspunktet mindre omfattende end forslagene vedrørende personbeskatningen. Målsætningen er at sikre, at alle betaler skat af de indtægter de har. Det kan sikres ved at stramme afskrivningsreglerne og fjerne muligheden for at få refunderet selskabsskat. Herudover skal selskaber betale acontoskat på samme måde som selvstændige erhvervsdrivende gør det.

En anden væsentlig anbefaling er at selskabsskatten fastsættes på samme niveau som personskatten. Til gengæld afskaffes beskatningen af aktionærer i grønlandske selskaber og selskabernes fradrag for udloddet udbytte.

Naalakkersuisuts overvejelser

Kommissionens forslag på erhvervsbeskatningsområdet har karakter af en kombination af normalisering af beskatningen og styrkelse af skattesystemets robusthed.

Ved at fastsætte selskabsskattesatsen på samme niveau som personskattesatsen opnås, at skattesystemet bliver enklere og mindre forvridende, ligesom risikoen for omgøelser mindskes. Desuden opnås en større samtidighed i beskatningen af selskabsindkomsten.

Naalakkersuisut er overordnet enig i hovedsigtet med forslagene til ændring af erhvervsbeskatningen og har til hensigt at arbejde videre med dem.

Som bidrag til det videre arbejde på området er Naalakkersuisut ved at få udarbejdet en benchmarkanalyse om Grønlands konkurrenceevne set i forhold til at kunne tiltrække store investeringer udefra. I den forbindelse vil en vurdering af betydningen af skattesystemets nuværende indretning og forslagene fra Skatte- og Velfærdskommissionen indgå i analysen. I den forbindelse er det essentielt for Naalakkersuisut, at der er et afbalanceret forhold mellem skattesystemernes evne til at generere provenu og skattesystemets virkning i forhold til vort mål om at tiltrække risikovillig kapital fra såvel det hjemlige erhvervsliv som fra udenlandske investorer.

Analysen vil ligge klar inden FM 2012, og resultaterne fra analysen vil indgå i det lovforberedende arbejde, som Naalakkersuisut har besluttet at igangsætte på området.

Socialpolitikken

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefaling om socialpolitikken

Der skal føres en aktiv socialpolitik som både sikrer et forsørgelsesgrundlag for de som ikke kan klare sig selv og som medvirker til at løse de problemer, der gør at de pågældende ikke kan det. Det nuværende system er ikke effektivt, da der er uigenemskuelige regler og forskellig administration af reglerne. Derfor skal systemet forenkles og i højere grad baseres på objektive kriterier.

Det skal være et krav for at få offentlig hjælp at man ikke kan forsørge sig selv, men at man står til rådighed for arbejdsmarkedet. Man har derfor ret og pligt til at deltage i aktiveringstiltag.

Den offentlige hjælp skal pristalsreguleres.

Regler for tilskud og egenbetaling skal koordineres med skattereglerne, så incitamentet til at arbejde bevares.

Det er vigtigt at fortsætte arbejdet med det såkaldte matchgruppesystem, hvor ledige kategoriseres efter arbejdsevne og årsager til at de står udenfor arbejdsmarkedet. Det vil effektivisere indsatsen i forhold til ledige på offentlig hjælp

Førtidspension skal ikke være livsvarig. Derfor skal førtidspensionister under 50 år revurderes hvert femte år.

Naalakkersuisuts overvejelser

Naalakkersuisut er enig i de hovedprincipper, som ligger til grund for Skatte- og Velfærdskommissionens forslag vedrørende omlægning af de sociale ydelser.

Skatte- og Velfærdskommissionens undersøgelser har afdækket, at offentlig hjælp ordningen, som den er indrettet i dag, ikke tilstrækkeligt præcist sikrer de, der har størst behov. Undersøgelserne har også vist, at i den nuværende ordning kan det i en del tilfælde bedre betale sig at være på offentlig hjælp end at gå i arbejde. Offentlig hjælp skal være et socialt sikkerhedsnet for personer, som ikke kan opretholde en indkomst, der kan forsørge dem selv og deres familie, men det skal stadigvæk kunne betale sig at arbejde og forsørge sig selv.

Udgangspunktet for sociale ydelser skal være, at folk skal kunne forsørge sig selv så vidt muligt. Hverken for samfundet eller for den enkelte er det gavnligt at være placeret på passiv forsørgelse gennem hele livet. Derfor skal førtidspensionister revurderes regelmæssigt, så modtagerne gives en mulighed for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Det er her vigtigt, at sikre fleksible regler, der giver førtidspensionister mulighed for at arbejde på deltid uden at de mister retten til deres førtidspension. Samtidig skal sociale problemer ikke kunne medføre førtidspension. Har man eksempelvis et misbrugsproblem skal man i behandling og ikke på pension.

Naalakkersuisut er derfor positiv over for at ændre offentlig hjælp ordningen, så ordningen forenkles og bliver mere regelstyret. Det er i den forbindelse helt centralt at sikre, at offentlig hjælp ordningen ikke mindsker den enkeltes tilskyndelse til at være selvforsørgende.

Naalakkersuisut har besluttet at igangsætte et lovforberedende arbejde på området.

Boligpolitikken

Skatte- og Velfærdskommissionens anbefaling om boligpolitikken

Skatte- og Velfærdskommissionens forslag bygger på den overordnede præmis, at den offentlige støtte til boligområdet skal synliggøres og målrettes lavindkomstgrupperne. Det sker ved, at al indirekte og direkte subsidiering med tiden afvikles, mens boligsikringen forbedres. Der ydes i dag 110 mio. kr. i direkte støtte

Anbefalinger om lejeboliger:

- Kapitalafkastkravet øges over en periode på fx 6 år for den eksisterende boligmasse, så det svarer til den gennemsnitlige markedsrente – p.t. ca. 4,5 pct.
- Kapitalafkastkravet på nye boliger skal svare til den rente, det offentlige kan låne til – markedsrenten.
- Boligsikring justeres i overensstemmelse med ændringerne.

Anbefalinger om ejerboliger:

- Muligheden for nye offentlige rente- og afdragsfrie lån afskaffes.
- Eksisterende rente- og afdragsfrie lån berøres ikke af reformen.
- Offentlige lån kan maksimalt svare til 25 pct. af opførelssummen (dog højst 550.000 kr.) og lånene forrentes på markedsvilkår med maksimal løbetid på 30 år.

Anbefalinger om andelsboliger:

- Muligheden for offentlige rente- og afdragsfrie lån afskaffes

Naalakkersuisuts overvejelser

Den nuværende indretning af boligområdet er historisk betinget og som Skatte- og Velfærds-kommissionens arbejde har vist, er der et påtrængende behov for at lægge kursen om.

På nuværende tidspunkt bruger samfundet rigtig mange skattekrone hvert år til at sænke boligudgifterne for både lejere og ejere. Alt peger i retning af, at en stor del af pengene går til at støtte borgere med en god indkomst. Det vil sige støtte til borgere, som har råd til at betale de faktiske udgifter til deres bolig.

Boligpolitikken bør overordnet varetage 2 formål. For det første skal der være tilstrækkelig mange boliger til, at alle kan få adgang til en rimelig bolig. For det andet skal det sikres, at borgere med en lav indkomst har råd til at bo i en rimelig bolig.

En reform af boligsikringsordningen skal sikre, at lavindkomstgrupperne og de mindre mellemindkomster fortsat skal have råd til en rimelig bolig.

På ejerboligområdet (inkl. andelsboliger) er det helt centralt at få afskaffet det offentlige rente- og afdragsfrie lån. De nuværende låneordninger udspringer af et ønske om at gøre de mere velstående interesserede i at boligforsyne sig selv. Men da huslejerne i lejeboligerne var (er) meget lav, var det nødvendigt at sænke omkostningerne til ejerboliger ved at tilbyde meget gunstige lånemuligheder, hvis det skulle være attraktivt at eje sin egen bolig.

Bliver huslejerne i lejeboligerne normaliseret, er der ikke længere grund til, at det offentlige skal tilbyde meget attraktive lån til de, som ønsker at eje deres bolig.

Derimod vil der fortsat kunne være behov for, at det offentlige, i hvert fald i dele af landet, kan tilbyde lån på markedsvilkår til boligejere. Det skyldes, at mange långivere udviser tilbageholdenhed med udlån i dele af landet. For at undgå, at ejerboligmarkedet sættes i stå i disse egne, kan det være nødvendigt, at det offentlige tilbyder nye ejere et lån på almindelige markedsvilkår i disse områder.

Skatte- og Velfærdskommissionens forslag vil betyde, at det bliver dyrere at bo. Dette skal ses i sammenhæng med, at skatten på arbejde sættes ned. Til gengæld vil de reelle boligomkostninger blive synlige for alle, og ikke skjult i et virvar af uigennemskuelige og upræcise ordninger.

Store omlægninger af boligpolitikken kan ikke gennemføres fra den ene dag til den anden og skal derfor indføres over en relativt lang periode. Naalakkersuisut lægger vægt på i forbindelse med udformningen af omlægningen, at konsekvenserne af højere huslejer skal afbødes for lavindkomstgrupperne, ligesom ændringerne på ejerboligområdet ikke må virke destabiliserende på ejendomsmarkedet.

Sammenfattende er det Naalakkersuisuts vurdering, at det videre arbejde med reglerne på boligområdet bør baseres på kommissionens forslag.

Naalakkersuisut har besluttet at igangsætte et lovforberedende arbejde på området.

Opsamling

Naalakkersuisut er grundlæggende enig i Skatte- og Velfærdskommissionen samlede anbefalinger. Det er Naalakkersuisuts vurdering at anbefalingerne anviser vejene til et mere selvberende Grønland som er den overordnede vision for Naalakkersuisut.

Vi har i dag et godt udgangspunkt for at iværksætte anbefalingerne. Vi har bragt økonomien tilbage i balance, hvilket giver os den nødvendige ro til at fokusere på de nødvendige reformer. Men vi må ikke tøve. Økonomien hviler på et skrøbeligt fundament og den demografiske udvikling vil allerede i 2020 presse de offentlige finanser. Samtidig må vi erkende, at virkningerne af anbefalingerne og reformerne tager tid. Flere af reformerne skal indfaset over et årti for at sikre en balanceret udvikling. Derfor skal vi i gang allerede nu.

Naalakkersuisut har identificeret følgende temaer, der skal arbejdes videre med:

- 1 Børn og unge
- 2 Uddannelsespolitik
- 3 Erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik
- 4 Ældre
- 5 Anlæg
- 6 Den offentlige sektor
- 7 Reform af skatte-, bolig- og socialpolitikken

På en lang række områder er vi allerede godt i gang. Det gælder særligt på børne- og ungeområdet, hvor Naalakkersuisut har fået udarbejdet en strategi og arbejder efter denne. I løbet af 2012 vil Naalakkersuisut præsentere en uddannelsesstrategi, en erhvervs- og arbejdsmarkedspolitisk strategi, en ældrestrategi, og en national anlægsstrategi. Disse strategier skal udstikke kursen for de næste mange år på de respektive områder. Samtidig vil Naalakkersuisut få udarbejdet en samlet lovpakke for reformerne af skatte-, bolig- og socialpolitikken herunder en tidsplan.

Det er Naalakkersuisuts vurdering, at den fulde implementering af Skatte- og Velfærdskommissionens anbefalinger vil strække sig over det næste årti. Derfor er det vigtigt, at implementeringen af disse anbefalinger herunder ikke mindst lov reformerne på skatte-, bolig- og socialpolitikken hviler på et bredt forlig i Inatsisartut.

En lang række af anbefalingerne vedrører områder, hvor kommunerne har kompetencen og ansvaret. Kommunerne har derfor en vigtig rolle i det videre arbejde med at implementere Skatte- og Velfærdskommissionens arbejde. Kommunerne er på en række områder allerede godt i gang. Blandt andet er Naalakkersuisut tilfredse med den forstærkede fokus kommunerne har på folkeskoleområdet.

Naalakkersuisut har allerede opbygget et godt samarbejde med kommunerne om en række emner. Det være sig Borgmestersamarbejdet om børn og unge, RUS samarbejdet og arbejdet med udlægning af opgaver til kommunerne.

Dette samarbejde skal styrkes yderligere med henblik på at sikre at Naalakkersuisut og kommunerne trækker i samme retning. Naalakkersuisut vil derfor tage initiativ til et forpligtende samarbejde med kommunerne om samtlige temaer, hvor kommunerne har et ansvar.

Endelig er det vigtigt, at konstatere at politikerne kan anvise veje og lægge rammerne, men til syvende og sidst afhænger det af den enkeltes, familiernes og virksomhedernes indsats. Hvis vi selv, vores børn og vores børnebørn også i fremtiden vil have et velfærdssamfund som giver trygge rammer til alle borgere, er vi alle nødt til at yde en stor indsats i vores uddannelser, på vores arbejde og i vores virksomheder. Det ansvar kan vi ikke overlade til andre.

